

2024 AVRUPA FUTBOL ŞAMPİYONASINA KATILAN TAKIMLARIN KADRO DEĞERLERİ, LEJYONER OYUNCU SAYILARI VE FIFA DÜNYA SIRALAMASI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Ruşen İLBASAN* Serkan AYCİL* Hüseyin ŞUEKİNCİ* Murat AY*

Özet

Bu çalışmada amaç 2024 Avrupa Futbol Şampiyonasında yer alan milli takımların kadro değerleri, ülke dışında oynayan futbolcu sayıları ve FIFA dünya sıralamalarında topladıkları puanların birbirleri ile olan ilişkisini anlamlandırmaya çalışmaktır. Buna göre fifa.com web sayfasından takımların dünya sıralamasında topladıkları puanlar ile transfermarkt.com web sayfasından takımların kadro değerleri ve lejyoner oyuncu sayılarına ulaşılmış olup elde edilen veriler Pearson korelasyon tekniği ile SPSS 22 paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. 0.05 anlam düzeyinde Pearson korelasyon analizi ile çözümlenen veriler ışığında takımların kadro değerleri ve FIFA dünya sıralamasındaki değeri (p değeri 0.81) bulunmuştur. Bu bağlamda Lejyoner oyuncu sayısı ve FIFA dünya sıralaması arasındaki p değeri -0.516 olarak kadro değerleri ile Lejyoner oyuncu sayısı arasındaki p değeri ise -0.678 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar milli takımların kadro değerlerinin FIFA sıralamasındaki başarılarıyla doğrudan ilişkili olduğunu ancak daha fazla lejyoner oyuncuya sahip olmanın FIFA sıralamasındaki başarıyı olumsuzda etkileyebileceğini göstermektedir. Bu bulgular futbol federasyonlarının ve milli takım antrenörlerinin oyuncu seçimi ve geliştirme stratejilerini gözden geçirmeleri açısından önemli ipuçları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Futbol Şampiyonası, Lejyoner Futbolcular, Kadro Değerleri.

ANALYSIS OF 2024 EUROPEAN FOOTBALL CHAMPIONSHIP TEAMS IN TERMS OF SQUAD VALUES, NUMBER OF LEGIONNAIRE PLAYERS AND FIFA WORLD RANKING

Abstract

The aim of the research is to try to make sense of the relationship between the squad values of the national teams taking part in the 2024 European Football Championship, the number of players playing abroad and the points they have collected in the FIFA world rankings. Accordingly, the points collected by the teams in the world

* Öğretim Görevlisi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, rusen.ilbasan@medipol.edu.tr.
* Bağımsız Araştırmacı, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, sserkan.aycil@gmail.com.
* Bağımsız Araştırmacı, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, huseyinsuekinci@gmail.com.
* Bağımsız Araştırmacı, Millî Eğitim Bakanlığı, muratay2005@gmail.com.

rankings from the fifa.com web page and the roster values and the number of legionnaire players of the teams from the transfermarkt.com web page were accessed and the data obtained were analyzed with the help of SPSS 22 package program with Pearson correlation technique. At 0.05 level of significance, in the light of the data analyzed with Pearson correlation analysis, the squad values of the teams and their value in the FIFA world ranking (p value 0.81) were found. In this context, the p value between the number of legionnaire players and FIFA world ranking was found as -0.516 and the p value between the squad values and the number of legionnaire players was found as -0.678. These results show that the squad values of national teams are directly related to their success in the FIFA rankings, but having more legionnaire players can also negatively affect the success in the FIFA rankings. These findings provide important clues for football federations and national team coaches to review their player selection and development strategies.

Keywords: European Football Championship, Legionnaire Footballers, Squad Values.

GİRİŞ

Dünya genelindeki milyarlarca insan tarafından ilgiyle takip edilen futbol popüler spor dalları arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Her yıl kulüpler bazında düzenlenen yerel ve uluslararası turnuvalarla birlikte ülkelerin milli takımlarının maçları daha da önem kazanmıştır. Bu bağlamda dört yılda bir düzenlenen Dünya Kupası'ndan sonraki en önemli organizasyonun ise Avrupa Futbol Şampiyonası olduğu söylenebilir.

Dünya futbolunun merkezi konumundaki Avrupa kıtasında ise UEFA'ya kayıtlı 54 ülke takımının katılımı ile oluşan Avrupa Futbol Şampiyonası organizasyonu bulunmaktadır. Eleme turları ile başlayan sürece, elemelerde başarılı olan takımlar ve ev sahibi ülkenin takımı dâhil edilmektedir. Buna göre toplam 24 takım Avrupa Futbol Şampiyonası finallerinde mücadele etmektedir (UEFA, "History", t.y.; UEFA, "Euro2024", t.y.).

Çalışmanın amacını UEFA Dünya Kupası finallerine katılan takımların kadro değerleri toplamını, lejyoner sporcu sayısını ve FIFA dünya sıralamasında topladıkları puanlar arasındaki ilişkiyi anlamaya çalışmaktır.

Bu bağlamda 2024 yılında gerçekleşecek olan 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda yer alan takımların kadro değerleri ve yurt dışında oynayan lejyoner oyuncu sayıları FIFA dünya sıralamasında topladıkları puanlar yönünden analiz edilmiştir. Bu bağlamda Sobiad Atıf Dizini, Ulusal Tez Merkezi, ResearchGate ve DergiPark Akademik indekslerinde literatür taraması yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda bu çalışmanın ilgili içerikte yapılmış ilk özgün çalışma olduğu görülmüştür.

Araştırmanın evreni, 2024 Avrupa Şampiyonası'nda yer alacak olan 24 takımdan oluşmaktadır. Evrenin tamamına örneklem olarak ulaşıldığı için 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası elemelerinde yer alacak olan takımların geniş oyuncu havuzunda bulunan bütün oyuncular veri olarak dâhil edilmiştir. Oyuncuların istatistiki verilerine ise bu konuda geniş araştırma ağı bulunan ve dünya futbol piyasası tarafından da referans olarak kabul edilen transfermarkt.com web sayfasından erişilmiştir. Verilerin birbiri ile olan ilişkisi ise Pearson Korelasyon analizi tekniği ile SPSS 22 paket programında incelenerek sonuçlara ulaşılmıştır.

1. FUTBOLUN ORTAYA ÇIKIŞI VE DÜNYADAKİ GELİŞİMİ

Belirli bir alan içerisinde hücum ve müdafaa güdüsü ile oynanan futbol, gol atıp gol yememe esasına dayanan ve sonucun kalelere atılan gollerle belirlendiği bir oyun türüdür. Futbolun tam olarak nerede ve ne zaman oynandığı tam olarak bilinmemekle birlikte Roma döneminde askerler arasında eğitim amaçlı oynandığı varsayılmaktadır. Buna göre oyunun temel niteliklerinin Harpastum adlı oyundan alındığı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra Orta Çağ'da Roma askerleri ile Fransızların oynadıkları LeSoui oyununun da futbola benzediği ifade edilmektedir (Türkiye Futbol Federasyonu Yayınları, 1992: 7-18).

Modern futbolun temellerinin 17. yüzyılda İngiltere'de atıldığı düşünülmektedir. Halk arasında yaygın bir biçimde gelişimini sürdüren futbolun asiller arasında hızla yayıldığı görülmüştür. Buna göre futbolun 1848 yılının sonuna kadar İngiltere'nin birçok bölgesinde birbirinden farklı kurallar ile oynanan bir oyun olarak varlığını sürdürdüğü anlaşılmaktadır. Ancak 1848 yılının sonlarında getirilen Cambridge Kuralları ile futbolun her yerde standart kurallar çerçevesinde oynanması amaçlanmıştır (Arıpınar, 1992; Donuk ve Şenduran, 2006). Ayrıca bu sayede 1857'de Cambridge Üniversitesi öğrencileri tarafından Sheffield Club adlı ilk resmî futbol kulübü de kurulmuştur. Akabinde 26 Ekim 1863'te Londra'da 11 kulüp bir araya gelerek İngiltere Futbol Federasyonu'nu (Football Association) kurmuştur. Bu atılım modern futbolun başlangıcı olarak kabul edilmektedir (Türkiye Futbol Federasyonu Yayınları, 1992; Akşar, 2005).

Sonraki süreçte 1889'da Danimarka ve Hollanda'da kurulan federasyonlarla birlikte futbol Avrupa kıtasında yayılmaya başlamıştır. Amerika kıtasında ise ilk futbol federasyonu 1893'te Arjantin'de kurulmuştur (Futbol Ekonomisi, 2010).

1950'li yılların başlarına gelindiğinde FIFA (Fédération Internationale de Football Association/Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği) üyelikleri devam eden bazı Avrupa ülkeleri Avrupa Futbol Birliği (UEFA) adı altında birleşmek için görüşmelerde bulunmuştur. Buna göre ilk görüşmeler 1952'de İsviçre ve Finlandiya'da sonrakiler ise 1953'te Fransa'da yapılmıştır. Nihayetinde 2 Mart 1955'te İsviçre merkezli olarak kurulan UEFA, 29 üye ülke ile faaliyetlerine başlamıştır (Tercüman Gazetesi, 1981). Zaman içerisinde katılım yoğunluğu artan UEFA'nın 2017 yılı itibarıyla üye ülke sayısı 54'e çıkmıştır (UEFA, "History", t.y.).

Zaman içerisinde dünya toplumlarının büyük bir kısmı tarafından önemsenen futbol ekonomisi, siyaset ve kültür kavramlarıyla etkileşim içerisine girerek yapılan birçok bilimsel çalışmaya konu olmuştur. Oynanabilirliği kolay olan bu oyun türünde heyecan ve seyir zevki üst noktadadır. Kitleler tarafından bu denli ilgiyle takip edilen futbol bir spor branşı olmanın ötesine geçmiş ve başlı başına kazançlı bir sektör hâline dönüşmüştür (Emre, 2000; Yüksel ve ark., 1998; Apaydın ve Akkurt, 1996).

2. TÜRK FUTBOLUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ

Türk tarihinde modern futbol oyununa benzer yönleri bulunan "Tepük" isimli oyunun ilk defa Orta Asya'da oynandığı görülmektedir. Tepük kelimesinin tekmelemek ya da tekme atmak anlamında kullanıldığı bilinmektedir. Bu oyun deri malzemeden yapılmış olan topun, eller kullanılmadan belirlenmiş çizgiler içerisinde oynanması esasına dayanmaktadır. Bu nedenle "Tepük" isimli oyunun günümüzdeki modern futbol oyunuyla bağlantılı bir oyun türü olduğuna dair varsayımlar ortaya çıkmıştır (Karabacak, 2021:25-28). Buna göre Tepük oyununu Çinlilerde olduğu gibi Türklerin de askeri çevik ve hareket becerilerini arttırmak için oynadığı düşünülmektedir (Donuk ve Şenduran, 2006:75-76).

Modern futbol Anadolu'ya İngiltere'deki asker, denizci, misyoner, öğrenci ve tüccarların gerçekleştirdikleri faaliyetler sonucunda ulaşmıştır. Özellikle Osmanlı Devleti döneminde İzmir çevresinde yaşayan İngilizlerin boş vakitlerini değerlendirmek için oynadığı futbol, kısa zamanda ülke genelinde yaygınlaşmıştır (Dever, 2013).

İngilizler ile diğer gayrimüslim toplulukların yoğun olarak yaşadığı İstanbul'da ise diğer illere nazaran daha hızlı bir yaygınlaşma görülmüştür. Dönemin Osmanlı Padişahı II. Abdülhamit Han futbol oynayan toplulukların mevcut otorite karşı bir tehdit oluşturacağını

düşündüğü için Türklerin futbol oynamasını yasaklamıştır (Arıpınar, 1992:8-11). Bütün engelleme ve baskılara rağmen oyuncuların önemli bir kısmının Türklerden oluştuğu “Siyah Çoraplılar Futbol Takımı” kurulmuş ve ilk maçta futbolcular yakalandığı için takım dağıtılmıştır (Ongan ve ark., 2010:55-61). 1903'te İngiliz ve Rumlar vasıtasıyla kurulan Moda Futbol Kulübü ise ilk futbol kulübü olmuştur (Arıpınar, 1992; Karabacak, 2021). Yine İngilizler ve Rumlar tarafından kurulan Kadıköy Spor Kulübü ile Elpis ve Imogene adlı futbol kulüplerinin kendi içerisinde yer aldığı “Pazar Ligi” İstanbul'da gayrimüslimlerin aralarında oynadıkları ilk futbol ligi olmuştur (Dever, 2013; Karabacak, 2021).

II. Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte Türkler arasında futbol hızlı bir şekilde yaygınlaşmaya başlamıştır. İstanbul'da kurulan ligin ardından Anadolu'nun birçok şehrinde futbol ligleri organize edilmiştir (Devecioğlu ve ark., 2014; Karabacak, 2021:26). Bu bağlamda ilk futbol teşkilatı 1922'de Türk İdman Cemiyeti adıyla kurulmuştur. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte cemiyetin adı ülkenin bütününe kapsayacak biçimde Türkiye Futbol Federasyonu olarak değiştirilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren futbolla alakalı ciddi atılımlar gerçekleştiren Türkiye, 21 Mayıs 1923 tarihinde FIFA'nın 26. üyesi olmuştur (Dever, 2013; Devecioğlu ve ark., 2014:42; Karabacak, 2021:27).

3. AVRUPA FUTBOL ŞAMPİYONASI

Dört yılda bir düzenlenen Avrupa Futbol Şampiyonası Dünya Kupası'nın ardından ulusal takımlar düzeyinde düzenlenen en önemli organizasyonlardan birisidir. Organizasyonun yapılma fikri 1927'de Fransa Futbol Federasyonu'nda genel sekreterlik görevinde bulunan Henri Deleuanay tarafından ortaya atılmıştır. 1957'de UEFA kongresinde gündeme getirilen bu fikir, 33 yıl aradan sonra hayata geçirilmiştir. 1960 yılında Avrupa Uluslar Kupası adıyla ilk organizasyon gerçekleşmiştir. 1968 yılında İtalya'da yapılan üçüncü organizasyonda ise turnuvanın adı Avrupa Futbol Şampiyonası olarak değiştirilmiştir (Arıpınar, 1992).

UEFA'ya bağlı bulunan ülke takımları Avrupa Futbol Şampiyonası finallerine katılmak için öncelikle eleme grubunda mücadele etmektedir. Yapılan elemeler sonrasında başarılı olan takımlar finallere katılma hakkını kazanmaktadır. Elemelerin aksine finaller, önceden belirlenen ülke veya ülkelerin ev sahipliğinde gerçekleşmektedir. Ev sahibi ülke ya da ülkeler ise turnuvaya doğrudan katılım sağlamaktadır (UEFA, “History”, t.y.).

Finallerde ilk önce grup sistemine göre maçlar oynanmakta sonrasında gruptan başarıyla ayrılan 8 takım çeyrek final maçlarına çıkmaktadır. Son olarak yarı final, final maçları ve şampiyon takım belli olmaktadır. 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda ise finallere ilk defa 24 takımın katılmasına karar verilmiştir.

Tablo 1: 1960-2020 Yılları Arasında Avrupa Şampiyonası'nı Kazanan Ülkeler

Ülkeler	Şampiyonluk Sayısı	Kazandığı Yıllar
Almanya	3	1972-1980-1996
İspanya	3	1964-2008-2012
İtalya	2	1968-2020
Fransa	2	1984-2000
Sovyetler Birliği	1	1960
Çekya	1	1976
Portekiz	1	2016
Hollanda	1	1988
Danimarka	1	1992
Yunanistan	1	2004

Kaynak: UEFA, "History". (t.y). <https://www.uefa.com/uefaeuro/history>, (Erişim Tarihi:10.06.2024).

Tablo 1.'de Avrupa Futbol Şampiyonası finalleri tarihinde en çok şampiyonluğa ulaşmış ülkeler ve kazandıkları yıllar verilmiştir. Almanya ve Türkiye 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası ev sahipliği için 2017 yılının mart ayında adaylık dosyalarını teslim etmiştir. Eylül 2018'de İsviçre'nin Nyon kentinde yapılan oylamada UEFA İcra Komitesi yetkililerinden 14 oy alan Almanya organizasyona ev sahipliği yapma hakkını kazanmıştır.

Tablo 2: 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası Finallerine Katılmaya Hak Kazanan Ülkeler

Finallere Katılan Ülkeler	Katılım Durumu
Almanya	Ev Sahibi
Türkiye	Grup Aşaması
İngiltere	Grup Aşaması
Fransa	Grup Aşaması
Belçika	Grup Aşaması
İspanya	Grup Aşaması
Portekiz	Grup Aşaması
Hollanda	Grup Aşaması
İtalya	Grup Aşaması
Hırvatistan	Grup Aşaması
İsviçre	Grup Aşaması
Danimarka	Grup Aşaması
Avusturya	Grup Aşaması
Macaristan	Grup Aşaması
İsveç	Grup Aşaması
Sırbistan	Grup Aşaması
İskoçya	Grup Aşaması
Romanya	Grup Aşaması
Slovakya	Grup Aşaması
Slovenya	Grup Aşaması
Arnavutluk	Grup Aşaması
Ukrayna	Play-off
Gürcistan	Play-off
Polonya	Play-off

Kaynak: UEFA, "Euro2024". (t.y.). <https://www.uefa.com/euro2024/>, (Erişim Tarihi:10.06.2024).

Tablo 2.'de Avrupa Futbol Şampiyonası finallerine katılmaya hak kazanan ülkeler verilmiştir. Ev sahibi Almanya ve UEFA Organizasyonlarından süresiz olarak men edilen Rusya haricindeki 53 takım toplam 10 grupta mücadele etmiştir. Oynanan 239 müsabaka sonucunda 20 takım doğrudan, 3 takım ise Play-off turu neticesinde finallere katılmaya hak kazanmıştır.

4. LİTERATÜR TARAMASI

Çalışmanın bu bölümünde “Avrupa Futbol Şampiyonası, lejyoner sporcular ve futbol takımlarının kadro değerleri” anahtar kelimeleri ile aramalar yapılmıştır. Yapılan aramalarda farklı tarihlerde düzenlenen organizasyonlara ve oyun içi analizleri içeren çalışmalara rastlanmıştır. Buna göre:

Acak ve Kurak (2018), yaptıkları çalışmada 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda yarı finale kalan dört takımı gerçekleştirdikleri hücum varyasyonlarına göre incelemiştir. Buna göre yenilikleri planlı bir şekilde sahaya yansıtan ve skora göre çeşitli varyasyonları uygulayabilen takımların daha başarılı olduğu sonucun ulaşılmıştır.

Ağyol ve Tanyeri (2022), yaptıkları çalışmada 2020 Avrupa Futbol Şampiyonası'nı atılan gollerin teknik analizi yönünden incelemiştir. Atılan 142 gol üzerinden yapılan araştırmada, orta saha oyuncularının günümüz modern futbolu için önemi ortaya konmuştur. Sonuç olarak toplam gollerin önemli bir kısmını atan orta saha oyuncularının atak başlatma yönünden diğer mevkide oynayan oyunculardan ayrılarak daha başarılı oldukları görülmüştür.

Bayarslan ve Yorulmazlar (2022), yaptıkları çalışmada 1960 ile 2021 yılları arasında Avrupa Futbol Şampiyonası'nı kazanan takımların teknik direktörlerini deneyim yönünden incelemiştir. Doküman analizi yöntemiyle toplanan verilere göre, ortalama bir deneyim sonrasında milli takımın başına geçen teknik direktörlerde, genel deneyim ve aktif çalışma süresinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kuvvetli (2023), yaptığı çalışmada 2000-2020 yılları arasında düzenlenen organizasyonlarda şampiyon olan ülkeleri çeşitli değişkenler açısından analiz etmiştir. Buna göre çeyrek final ve daha üst turlara ulaşan ülkelerin başarısında Avrupa'nın 5 büyük liginden gelen oyuncu sayısı ile FIFA sıralamasındaki konumlarının pozitif yönde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5. MATERYAL & METOT

5.1. Araştırma Deseni

2024 yılında gerçekleştirilecek olan 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda yer alan takımların kadro değerleri, yurt dışında oynayan lejyoner oyuncu sayıları ve FIFA dünya sıralamasında topladıkları puanlar yönünden analiz edilmiştir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama ve korelasyon analizi tekniği kullanılmıştır. Bu bağlamda Sobiad Atıf Dizini, Ulusal Tez Merkezi, ResearchGate ve DergiPark Akademik indekslerinde literatür taraması yapılmıştır. Oyuncuların istatistikî verilerine ise bu konuda bütün dünyada referans kaynaklardan birisi olarak kabul edilen transfermarkt.com web sayfasından erişilmiştir. Verilerin birbiri ile olan ilişkisinin analizi için Pearson Korelasyon analiz tekniği kullanılmış olup SPSS 22 paket programında incelenerek sonuca bağlanmıştır.

5.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini 2024 Avrupa Şampiyonası'nda yer alacak olan 24 takım oluşturmaktadır. Evrenin tamamına örneklem olarak ulaşıldığı için 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası elemelerinde yer alacak olan takımların geniş oyuncu havuzunda bulunan bütün oyuncular veri olarak yer almıştır.

6. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde Avrupa Futbol Şampiyonası finallerine katılan 24 takımının 2022 tarihli eleme turlarından bu yana kadrolarında bulunan oyuncularının toplam değerleri ile bu ülkelerin FIFA dünya sıralamasından elde ettikleri puanlar ve takımların ülke dışında oynayan lejyoner sporcu sayıları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 3: Avrupa Futbol Şampiyonası Finallerine Katılan Takımların Kadro Değerleri

Ülkeler	Kadro (Milyon Euro)
İngiltere	1.780.000.000
Fransa	1.230.000.000
Portekiz	1.030.000.000
İspanya	1.010.000.000
Almanya	898.000.000
Hollanda	815.000.000
İtalya	758.000.000
Belçika	586.000.000
Danimarka	418.000.000
Türkiye	354.800.000
Ukrayna	344.700.000
İsveç	336.800.000
Hırvatistan	332.900.000
Sırbistan	318.300.000

İsviçre	298.700.000
Avusturya	245.500.000
Polonya	218.600.000
İskoçya	214.350.000
Slovakya	169.250.000
Macaristan	164.950.000
Gürcistan	153.400.000
Slovenya	149.350.000
Arnavutluk	107.200.000
Romanya	90.230.000

Kaynak: Transfermarkt (2024a), <https://www.transfermarkt.com.tr/europameisterschaft-2024/startseite/pokalwettbewerb/EM24>, (Erişim Tarihi:13.06.2024).

Tablo 3.'te 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası finallerine katılmaya hak kazanan 24 takımın kadro değerleri yer almaktadır. Kadrodaki her oyuncuya ait değerinin kümülatif olarak toplanmasıyla ilgili ülkenin toplam kadro değeri tespit edilmektedir. Buna göre en yüksek kadro değerine sahip takımın İngiltere olduğu görülmektedir. Kadro değeri 1 milyar Euro'nun üzerinde olan diğer takımlar ise Fransa, Portekiz ve İspanya olarak sıralanmıştır.

Tablo 4: Avrupa Futbol Şampiyonası Finallerine Katılan Takımların FIFA Puanları

Ülkeler	FİFA Puanı
Fransa	1841
İngiltere	1795
Belçika	1795
Portekiz	1748
Hollanda	1742
İspanya	1728
İtalya	1725
Hırvatistan	1721
Almanya	1644
İsviçre	1616
Danimarka	1603
Ukrayna	1569
Avusturya	1555
Macaristan	1532
İsveç	1532
Polonya	1531
Sırbistan	1514
İskoçya	1497
Türkiye	1496
Romanya	1468
Slovakya	1462
Slovenya	1428
Arnavutluk	1375
Gürcistan	1334

Kaynak: FIFA, (2024), "Argentina rule the Ranking roost as Spain soar", <https://www.fifa.com/en/tournaments/mens/worldcup/canadamexicousa2026/articles/argentina-rule-the-ranking-roost-as-spain-soar>, (Erişim Tarihi: 30.05.2024).

Tablo 4.'te 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası finallerine katılmaya hak kazanan 24 takımın FIFA ülkeler sıralamasında topladıkları puanlar yer almaktadır. Takımların elde ettikleri puanlara FIFA'nın 4 Nisan 2024 tarihinde açıkladığı tablolardan erişilmiştir. En yüksek

puana sahip takımın Fransa olduğu anlaşılmaktadır. Fransa'yı ise sırasıyla İngiltere, Belçika, Portekiz ve Hollanda'nın izlediği görülmüştür. En az sayıda puan toplayan takımın, tarihinde ilk kez Avrupa Şampiyonası finallerine katılmaya hak kazanan Gürcistan olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5: Avrupa Futbol Şampiyonası Finallerine Katılan Takımların Lejyoner Oyuncu Sayıları

Ülkeler	Lejyoner Oyuncu Sayısı
İngiltere	2
İtalya	3
Almanya	6
İspanya	7
Ukrayna	12
Macaristan	17
Fransa	18
İskoçya	18
Romanya	19
Türkiye	19
Avusturya	20
Hırvatistan	20
Hollanda	20
Portekiz	20
Belçika	22
İsveç	22
Sırbistan	23
Gürcistan	24
Polonya	25
Danimarka	26
İsviçre	26
Slovakya	26
Slovenya	26
Arnavutluk	27

Kaynak: Transfermarkt (2024b), <https://www.transfermarkt.com.tr/turkei/startseite/verein/3381>, (Erişim Tarihi:13.06.2024).

Tablo 5.'te 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası Finallerine katılmaya hak kazanan 24 takımın kadrodaki oyuncu sayısı ve lejyoner oyuncu sayıları verilmiştir. Elemelere, kendi ülkeleri dışındaki liglerde oynayan oyuncular ile ulusal takımların geniş kadro havuzlarında yer alan futbolcular dâhil edilmiştir. Buna göre İngiltere'nin en az lejyoner sporcuya sahip ülke olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan sıralamada ise İngiltere'yi sırasıyla İtalya, Almanya ve İspanya'nın takip ettiği görülmektedir. Ayrıca en fazla lejyoner oyuncuya sahip takımın Avrupa Şampiyonası Finallerine ilk kez katılan Arnavutluk olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Ülke Liglerinin Toplam Kadro Değerleri ve UEFA Sıralamaları

Ülkeler	Toplam Kadro Değeri	UEFA Sıralaması
İngiltere	11.270.000.000	1
İtalya	4.790.000.000	2
İspanya	5.000.000.000	3
Almanya	4.430.000.000	4
Fransa	3.740.000.000	5

Kaynak: Transfermarkt (2024a), <https://www.transfermarkt.com.tr/europameisterschaft-2024/startseite/pokalwettbewerb/EM24>, (Erişim Tarihi:13.06.2024).

Tablo 6.'da 2023-2024 sezonunda Avrupa'nın en büyük beş liginde oynayan oyuncuların değerleri toplamı Euro cinsinden verilmiştir.

Tablo 7: Kadro Değerleri ile FIFA Sıralaması Arasındaki İlişkiye Dair Korelasyon Analizi

Kadro değerleri	FIFA Sıralaması	
	Pearson Correlation	0,810
Sig. (2-tailed)	0,000	
N	24	

*p<0,05

Tablo 7.'de görüldüğü üzere kadro değerleri ve FIFA sıralaması arasında istatistiksel olarak anlamlı (p<0,05), pozitif yönlü ve kuvvetli bir ilişki vardır (r: 0,810).

Tablo 8: Lejyoner Oyuncu Sayısı ile FIFA Sıralaması Arasındaki İlişkiye Dair Korelasyon Analizi

Lejyoner Oyuncu Sayısı	FIFA Sıralaması	
	Pearson Correlation	-0,516
Sig. (2-tailed)	0,010	
N	24	

*p<0,05

Tablo 8.'de görüldüğü üzere lejyoner oyuncu sayısı ile FIFA sıralaması arasında istatistiksel olarak anlamlı (p<0,05), negatif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki vardır (r: -0,516).

Tablo 9: Kadro Değerleri ile Lejyoner Oyuncu Sayısı Arasındaki İlişkiye Dair Korelasyon Analizi

Lejyoner Oyuncu Sayısı	Kadro Değerleri	
	Pearson Correlation	-0,678
Sig. (2-tailed)	0,000	
N	24	

*p<0,05

Tablo 9'da görüldüğü üzere lejyoner oyuncu sayısı ile kadro değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki vardır (r: -0,678).

SONUÇ

2024 Avrupa Futbol Şampiyonası'na katılan takımların kadro değerleri ve lejyoner oyuncu sayılarının FIFA dünya sıralaması yönünden analiz edildiği çalışmada Tablo 3'te en yüksek kadro değerine sahip takımın İngiltere, en düşük kadro değerine sahip takımın ise Romanya olduğu görülmüştür. Takımların kadro değerine etki eden en önemli faktörün kadrodaki oyuncuların oynadığı ligler olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda oyuncuları Avrupa'nın beş büyük liginde oynayan takımların kadro değerlerinin ise daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Çalışmanın sonuçları incelendiğinde, ülke takımlarının başarılı olmalarının anahtar faktörlerinden birisinin de kadrolarındaki futbolcuların değeri olduğu görülmüştür. Rekabetin yüksek olduğu ve daha fazla market değerine sahip ülkelerin sıralandığı Tablo 6’da ise ülke liglerinde oynayan futbolcuları kadrolarında bulunduran takımların daha başarılı olduğu belirlenmiştir. İngiltere, İspanya, Almanya ve İtalya gibi Avrupa’nın en büyük liglerine sahip ülkelerin, ülke dışına daha az futbolcu gönderdiği görülmüş ve aynı zamanda bu liglerde oynayan oyuncuların ligin yüksek market değeri sebebiyle daha yüksek parasal karşılık ile değer kazandığı anlaşılmıştır. Fransa, Belçika, Portekiz, Hollanda ve Hırvatistan gibi ülkelerin FIFA sıralamasındaki başarılarını, büyük liglerde oynayan lejyoner futbolculardan ve kendi ülke liglerindeki rekabet ortamında yetişen futbolculardan sağladığı belirlenmiştir. Gürcistan, Romanya, Arnavutluk, Slovakya ve Slovenya gibi FIFA sıralamasında daha gerilerde kalan ülkelerin kadrolarında çok fazla sayıda lejyoner futbolcu bulunmasına rağmen, bu oyuncuların önemli bir kısmının daha düşük profile sahip liglerde oynadıkları saptanmıştır.

Yurt dışına yapılan oyuncu ihracı ve kadrolarda fazla bulunan lejyoner futbolcu sayısının başarı açısından başlı başına yeterli bir ölçüt olarak kabul edilemeyeceği çalışmanın sonucunda analiz edilmiştir. Bunun yanı sıra büyük liglere sahip ülkeler ile büyük liglere oyuncu gönderen ülkelerin başarı sıralamasında daha üst sıralarda yer aldığı anlaşılmıştır. Ayrıca başarı sıralaması yüksek olan ülkelerin rekabet düzeyi yüksek olan liglere sahip olduğu görülmüştür.

Türkiye açısından yapılan durum değerlemesine göre FIFA dünya sıralamasında 1496 puan ile 40. sırada yer alan Türk Milli Takımı’nın yaklaşık 355 milyon Euro değere sahip olduğu görülmüştür. 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası elemelerinde ise oyuncu havuzu kadrosunda bulunan 19 adet lejyoner futbolcunun kendisine yer bulduğu anlaşılmıştır. Toplam kadro değeri açısından Türkiye’nin gerisinde bulunan İskoçya, Sırbistan, Hırvatistan, Polonya, İsveç, Macaristan, Avusturya, Ukrayna ve İsviçre gibi ülkelerin FIFA sıralamasında Türkiye’nin önünde yer aldığı görülmüştür. Bu bağlamda Türkiye Milli Takımı’nın mevcut kadro değerini sportif başarı olarak sahaya yansıtamadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Türkiye’nin yerel ligi olan Trendyol Süper Lig’de oluşan rekabet eksikliğine bağlı olarak oyuncuların kendi takımlarında yeterince şans bulamadığı ve bu nedenle kendilerini yurt dışında lejyoner futbolcu adayları olarak gösteremedikleri belirlenmiştir.

Türkiye futbolu özelinde takımların kadro değerlerini yükseltmek, Avrupa futbolu ile entegrasyonunu sağlamak ve ulusal başarıyı artırmak için bazı öneriler sıralanmıştır. Buna göre:

- Yerel liglerde artan rekabet Türk Futbolunun marka değeri açısından önemli bir etken olabilmektedir. Yarışmacı kulüp sayısındaki artış ise hem futbolcuların gelişimini olumlu yönde etkilemekte hem de milli takım oyuncu havuzunun genişlemesine olanak sağlamaktadır. Buna göre rekabeti artıracak faaliyetlere öncelik vermesiyle birlikte Türk futbolunun kalitesi artırılabilir.
- Yurt dışından transfer edilen nitelikli yabancı futbolcuların, ligin kalitesini artırdığı ve Türk oyuncuların gelişimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.
- İngiltere’de uygulanan çalışma ruhsatı kriterlerinin Türkiye’de uygulanmasıyla birlikte yabancı oyuncuların niteliği daha da artırılabilir.
- Dünya’nın farklı ülkelerinde yaşayan Türk uyruklu futbolcular arasında yetenek taraması yapılabilir. Yetenekli futbolcuların milli takım kadrosuna kazandırılması uzun vadede fayda sağlayabilir.

Voleybol’da Melisa Vargas, Basketbol’da ise Shane Larkin örneğinde olduğu gibi Türk Milli Takımının ihtiyaçları doğrultusunda bazı sporcuların transferi gerçekleşmiştir. Kariyerlerine Türkiye’de devam etmeye karar veren bu oyuncular ise zaman içerisinde Türk sporunun bir parçası hâline gelmiştir. Buna göre Türk Milli Takımına değer katacak nitelikteki oyuncuların devşirilerek oyuncu havuzuna alınmasının faydalı bir uygulama olacağı değerlendirilmesinde bulunulmuştur.

EXTENDED SUMMARY

The aim of the research is to try to make sense of the relationship between the roster values of the national teams taking part in the 2024 European Football Championship, the number of players playing abroad and the points they have collected in the FIFA world rankings. Accordingly, the points collected by the teams in the world rankings from the fifa.com web page and the roster values and the number of legionnaire players of the teams from the transfermarkt.com web page were accessed and the data obtained were analyzed with the help of SPSS 22 package program with Pearson correlation technique. At 0.05 level of significance, in the light of the data analyzed by Pearson correlation analysis, the squad values of the teams and their value in the FIFA world ranking (p value 0.81) were found. In this context, the p value between the number of legionnaire players and FIFA world ranking was found as -0.516 and the p value between the squad values and the number of legionnaire players was found as -0.678.

When the results of the study are analyzed, it is seen that one of the key factors for the success of the country teams is the value of the football players in their squads. In Table 6, where we list the countries with high competition and higher market value, it is determined that the teams that have the players who play in the leagues of the countries with higher market value are more successful. Countries with the biggest leagues in Europe, such as England, Spain, Germany and Italy, send fewer players out of the country, and at the same time, the players playing in these leagues are valued at higher prices due to the high market value of the league. Countries such as France, Belgium, Portugal, the Netherlands and Croatia have achieved their high squad values and success in the FIFA rankings by blending legionnaires from the big leagues with players who have grown up in a competitive environment in their domestic leagues. Although we see a large number of legionnaire footballers in the squads of countries that are lower in the FIFA rankings, such as Georgia, Romania, Albania, Slovakia and Slovenia, it has been determined that a significant portion of these players play in leagues with a lower profile. These results show that the squad values of national teams are directly related to their success in FIFA rankings, but having more legionnaire players can also negatively affect the success in FIFA rankings. These findings provide important clues for football federations and national team coaches to review their player selection and development strategies.

KAYNAKÇA

- Acak, M. ve Kurak, K. (2018). 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında En Başarılı Dört Takımın Oyun Sistemleri ile Hücum Varyasyonlarının İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(3), ss. 71-91.
- Ağyol, M. A. A., ve Tanyeri, L. (2022). Euro 2020 Avrupa Futbol Şampiyonasında Atılan Gollerin Teknik Analizi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), ss. 23-42.
- Akşar, T. (2005). *Endüstriyel Futbol*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Apaydın, A. ve Akkurt, S. (1996). Profosyonel Futbol Takımlarında Maç Analizi. 1. Futbol ve Bilim Kongresi, İzmir.
- Arıpınar, E. (1992). *Türk Futbol Tarihi (1904-1991)*. İstanbul: TFF Yayınları, ss. 8-11.

- Bayarslan, B. ve Yorulmazlar, M. M. (2022). Investigation of Coaching Experience Periods of UEFA European Football Champion National Team Head Coaches. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(Özel Sayı 2), ss. 1092-1100.
- Devecioğlu, S., Çoban, B. ve Karakaya, Y. (2014). Futbol Yönetimi ve Organizasyonlarının Görünümü. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(1), ss. 5-48.
- Dever, A. (2013). *Endüstriyel Futbol ve Taraftarlık: Kayseri İli Örneği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi: Sivas.
- Donuk, B. ve Şenduran, F. S. (2006). *Futbolun Anatomisi*. İstanbul: Ötüken Yayınevi, ss. 75-76.
- Emre T. (2000). *Niğde İli Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Kuvvet Parametrelerinin Ölçülüp Kıyaslanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi: Niğde.
- FIFA, (2024), “Argentina rule the Ranking roost as Spain soar”, <https://www.fifa.com/en/tournaments/mens/worldcup/canadamexicousa2026/articles/argentina-rule-the-ranking-roost-as-spain-soar>, (Erişim Tarihi: 30.05.2024).
- Futbol Ekonomisi, (2010). <http://http://www.futbol ekonomisi.com/index.php/haberler-makaleler/genel/126-mete-ikiz/247-futbolun-tairhsel-gelisimi.html>, (Erişim Tarihi: 22.04.2018).
- Karabacak, A. H. (2021). *Türkiye Profesyonel Futbol Liglerinde Mücadele Eden Futbolcuların Zihinsel Dayanıklılıklarının Olumsuz Üst Bilişlerle İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Türkiye Cumhuriyeti Çağ Üniversitesi: Mersin.
- Kuvvetli, U. (2023). Avrupa Futbol Şampiyonasında Başarı Faktörleri. *Fenerbahçe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), ss. 40-53.
- Ongan, T., Demiröz, H. ve DüNDAR, M. (2010). *Akademik Futbol: Futbolda Rekabet Başarı İlişkisi*. İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- Tercüman Gazetesi, (1981), "Spor Ansiklopedisi", Tercüman Gazetesi Futbol.
- Transfermarkt (2024a), <https://www.transfermarkt.com.tr/europameisterschaft-2024/startseite/pokalwettbewerb/EM24>, (Erişim Tarihi:13.06.2024).

Transfermarkt (2024b), <https://www.transfermarkt.com.tr/turkei/startseite/verein/3381>, (Erişim Tarihi:13.06.2024).

Türkiye Futbol Federasyonu (1992). *Türk Futbol Tarihi (1904-1991)* Cilt1. Ankara: Türkiye Futbol Federasyonu Yayınları.

UEFA, “Euro2024”. (t.y.). <https://www.uefa.com/euro2024/>, (Erişim Tarihi:10.06.2024).

UEFA, “History”. (t.y.). <https://www.uefa.com/uefaeuro/history>, (Erişim Tarihi:10.06.2024).

Yüksel, H., Doğan, B., Moralı, S. ve Acar, M. F. (1998). Futbolda Şiddetin Toplumsal Boyutları. *Hacettepe Üniversitesi Futbol Bilim ve Teknolojisi Dergisi*, 5(1), ss. 22-26.